

ئاڭەرىت ڙيانى

نېيىسىن

عمرو خالد

وھرگىران

فەرسەت زوبىير

په رټوک: ئاڭاڭەرىت ژيانى

ئېسین: عمرۇ خالد

وەرگىران: فەرسەت زوبىر

داستقەرن: مەھمەد عيسا ھرورى

بەرگ: ئەھمەد بىرى

ذمارا سپاردنى: (2513)

چاپخانە: ھاوار - دھۆك

تىيىرماز: 1000 دانە

چاپ ئىكى: 2010

پىشەكىيا وەرگىرى

ل دەمىنْ هندەك ب پەيسكا سەركەفتىنېھەنەلدىچن و بىنْ
 وەستىان و راوهەستىان ئيانى ئاقا دىھن!.. و ل دەمىنْ هندەك
 شوين تبلىيت خۇ د ئيانىدا دەھىلەن!.. و ل دەمىنْ هندەك ب
 بەرددەۋامى ل سەر ئيانى زىدە دىھن ب داهىنەن و
 سەركەفتىنېھەنەل دەھىلەن!.. فەرە ئەم ژى دەست ب
 پىكۈلان بىھىن و ھىزرا خۇ بۇ ئيانى بەرفرەھەنەل بىھىن.. دەم
 ھات ئەم كار بىھىن و داخوازا ھارىكارىي ژ خودى بىھىن د كار
 و كريارىيت خۆدا.. ئيان يادىرىنىت بۇ وى يىنى بىرىنىت و
 ئيان پىيدىقى من و تە و يىنى دىھ بۇ گوھەرەنەن، ھەروەكى
 (غاندى) دېيىزىت: (بلا تو بى ئەو گوھەرەنەن تو ژقىنى جىيانى
 دخوازى).. و بىنْ گۆمان و مسوگەر ئەگەر گوھەرەن ژ مە و
 نەفسا مە دەست پىنْ نەكەت ژ جقاڭى دەست پىنْ ناكەت و
 خودى ھارىكارىا مە ناكەت: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا
 مَا بِأَنفُسِهِمْ﴾ (الرعد: ١١) ئانکو: ب راستى خودى سەروبەرى چو
 ملەتان ناگوھەرەت و خىر و كەرمىت خۇ ژ وان نابىرىت، ھەتا

ئەو ژ دەف خۇ نەگوھۆرن. لەوا دا ھەر ئىك ژ مە ژ لاي خۇقە دەست ب گوھۆرينى بکەت و دا پىيغە ببىن ئاقاکەریت قى ژيانى و خزمەتا دين و مللەتى خۇ بکەين و ھەرددەم بمىيىن ساخ و نەمرى ب ھيلانا شوين تېلىت خۇ، دا پىيغە ببىن ئاقاکەریت ژيانى و دا ببىن ژمارەكا ب زەممەت د ھەشقىشىا ژيانىدا و نە ژ وان بىن يېت زىدە ل سەر قى ئەردى و قى ژيانى!!..

ھەروھەك نقيسەر دېيىزىت: (ھندەك ھەنە يېت ژىن وھەك مريانە و ھندەك يېت ھەين وھەك بەرزەبوويانە.. و ھندەك ھەنە ژيوارى خۇ ئاقا دكەن، و پاشەرۋە خۇ ددانن، و بۇ ۋەممەتا خۇ دژىن، و بۇ خۇ جەھەكى د مىزۈوييىدا دگرن، زەممەتى نوزانن، و ب وان جوانترىن نموونە دھىنە گوتىن.. ئەو ژى ئاقاکەریت ژيانىنە).

وھرگىر

رامانا ئافاکرنا ژیانى

● ھشیارکرنا گە نجان و ۋەزىنکرنا وەلاتى

ئافاکرنا ژیانى كارهكى مەزىنە، شوينوارەكى پشتى مرنى بۇ
مروققى دھىلىت... و ئارمانچ ڙ وەرگرتنا ڦى رامانى ئەوه پاراستنا
دین و دنيا مە و ئافاکرنا وارى مە و بلندكرنا وەلاتى، ئەو ڙى ب
رىيکا ساخكرنا رامانىت رېدى و زەلامىنى و ئيرادهى د دەرۈونا
گەنجاندا.

ئەف كاره ڙ مە دخوازىت ئەم پىددۇ بەرچاڭىن و دياركىن
سەرھاتىيەت وانىن ئەويىت سەركەفتىن و ئافاکرىن ژيان بەرى
نوکە.. دا بزانىن کا چەوا ب ڦى كارى رابوون؟ و ئەو ج كلىان ئەف
رىيکە بۇ وان فەكى؟ و چەوا پېغەمبەر (سلافيت خودى ل سەر بن)
شىا ب سەركەفيت د ساخكرنا ئوممەتا خۆدا، كو هاته گوھۇرىن ڙ
شقانيا پەزى بۇ مامۆستايىا ئوممەتان؟!

ئەم پىددۇينە ڦان هەميان بزانىن دا ب رىيکا وى بزانىن كو ئەف
كاره ب ساناهى و د شياندانە، و دەستپىيکا وى ئيرادهىه.. ۋېجا
ئەرئى ھەنە د ناڭ ھەوھدا بەرى تىريت خۇ بدەتە ستىر؟ ئاخىرەت
بۇ ناگىرنىزىت يىيت دنيا بۇ وان نەكەتە گرى...

● پىكىھە دى ژيانى ئافاکەين

ئارمانجا سەردەكى ئەوا مە دەقىيەت د دەرروونىت مەدا ساخ بىت ل
دەمى دىياركىن و بەرچاڭىرنا ۋان رامانا ئەوه دا بچوياك و مەزن،
كچ و كور، زەلام و ژن، ھەمى بىزانن وان رۆلەكى گرنگ د ژيانىدا
بىي ھەي... دا كو درويشمى مە د قى زنجىرىدا ئەفە بىت:
پىكىھە دى ژيانى ئافاکەين....

● بۇچى...!

بۇچى ئەز دى دەستت قالا روينىمە خوارى ل ھىفيما
دامەزراندى؟! بۇچى هزرا خۇ ناكەم و ھارىكاريي ژ خودى
بخوازم؟! بۇچى دى ھزرگەم كو ئەز كېمترم ژ ئەويت ل رۆزھەلاتى
يان ل رۆزئافاى سەركەفتىن؟! ج ژ من كىمە...؟! من مەزنلىرىن
پەرۇگرام بىي ھەي د قى ھەبوونىدا.. قورئانا پىرۇز، من مەزنلىرىن
مېزروو يا ھەي.. مېزروويا ئومەمەتا من. بۇچى ئيرادە ژ من كىمە؟!..
دى دا پىكىھە ھىرشى بىكەين و ژيانا خۇ ئافاکەين.. تو ب
سەرقةيى.

● خەونا بچوياك... و ژيوارى مەزن

ئەرى تو دزانى دەستىپىكا (محمد الفاتح)ى خەونەكا بچوياك
بۇو د زارۇكىنيا ويدا... مامۆستايى وى دداناب رەخ خۆفە و دا

بىزىتى: كورى من پىغەمبەرى (سلافىت خودى ل سەر بن) مزگىنیا
 ۋەكىنا قوستەنتىنىي يادى، و ياكۇتىه مە باشتىن لەشكەر
 لەشكەرى وييە و باشتىن مىرى مىرى وييە. و (محمد الفاتح) ل وى
 دەمى د ژىي دەھ سالىيىدا بۇو... فى مامۆستاي دەست ب چاندنا فى
 خەونى د نەفسا ويدا كر، و وەلى كر ھزر بکەت كو ئەوه خودانى
 فى ۋەكىنى.

(محمد الفاتح) رۆزانە دا ھەسپى خۇ بهتە بەر لىقا دەريايى و
 بەرى خۇ ددا شويرەھ و دیوارىت قوستەنتىنىي، و دا ھەسپى خۇ
 دەتە ناف دەريايى و بىزىت: ئەزم يا پىغەمبەرى خودى، و پاشى دا
 زقىرت. (محمد الفاتح)لى دەست ب خۆبەرەھە فەتكەنلى كر بۇ فى
 رۆزى. خۇ فيرى رېكىت شەرى كر، خۇ فير كرە شەش زمانا، و
 گۈنگى دا فيربوون و ب دەستقەئىنانا شارەزايىا و ئەڭ ئارمانجە
 دانا بەر چاقىت خۇ. و شىا ل ژىي (21) سالىي فى ئارمانجى ب
 دەست خوقە بىنېت، و نافى وى بۇو (محمد الفاتح) ئانکو:
 مەھمەدى قوستەنتىنىيە ۋەكى.

● ب (لەفيتەكى) دەست پى كر

ئەو شىيانىت زانستى ئەويىت ل دەف دكتور (أحمد الزويل)لى
 ئەويىت ب رېكا وان شىاي نۆبل ب دەست خوقە بىنېت وان شىيانا ب
 لەفيتەكى دەست پى كربوو كو دەيىكا وى ب دەرگەھى زۇرا ويقە

کربوو و ل سهر نفیسا بwoo: ژورا دکتۆر ئەحمدەدی، و ئەول ژین
ھەشت سالی بwoo.

دەستپىئك ئەف لافىته بwoo بەل وى باودرى پى ئىنا و بwoo
ئەگەر ئۇلكرنا هزرا وى، و كار ل سهـر كـر هـتا بـوـيـه دـكـتـۆـر
ئەـحـمـدـ زـوـيلـ.

● پىنگاڭ پىنگاڭ

ئىمام (محمد بن إسماعيل البخاري) ل ژین دوازده سالىنى
خەونەك دىت.. دىت پىغەمبەر (سلافىت خودى ل سهـرـ بـنـ) يـىـ لـ
رىكـهـكـ دـچـىـتـ وـ ئـهـ وـ يـىـ لـ پـشـتـ، وـ دـىـتـ دـهـمـىـ پـىـغـەـمـبـەـرـ پـىـ خـوـ
رادـكـەـتـەـفـەـ بـوـخـارـىـ پـىـ خـوـ دـدانـيـتـەـ جـهـىـ پـىـ پـىـغـەـمـبـەـرـ وـ هـۆـسـاـ
پـىـنـگـاـڭـ پـىـنـگـاـڭـ.

ئىنا بوخارى ژ خەو رابوو و هزرا خۇ د شرۇفەكـرـنـاـ قـىـ
خـەـونـىـداـ كـرـ.. پـاشـىـ چـوـ دـهـ مـامـۆـسـتـايـىـ خـوـ دـاـ خـەـونـاـ خـوـ
بـىـزـيـتـىـ، ئـىـنـاـ مـامـۆـسـتـايـىـ وـ گـۆـتـىـ: ئـەـزـ هـىـقـىـ دـكـەـمـ زـەـلـامـەـكـ دـيـارـ
بـىـبـىـتـ فـەـرـمـوـوـدـىـتـ رـاستـ يـىـتـ پـىـغـەـمـبـەـرـ جـوـداـ بـكـەـتـ وـ بـ قـىـ
رىـكـىـ دـىـ ئـەـ وـ خـزـمـەـتـەـكـاـ مـەـزـنـ لـ ئـىـسـلـامـىـ كـەـتـ وـ دـىـ لـ دـوـيـفـ
پـىـنـگـاـڭـىـتـ پـىـغـەـمـبـەـرـ (سـلاـفـىـتـ خـودـىـ لـ سـهـرـ بـنـ) چـىـتـ.. ئـىـنـاـ
بـوـخـارـىـ دـ شـرـۇـفـەـكـرـنـاـ خـەـونـىـ گـەـھـشـتـ.. وـ گـۆـتـ: ئـەـزـمـ.

— ناٹاکه‌ریت ژیانی —

بوخارى بەرهف زانينييە چۆ و بنياتى زانستى (تحقيق الأخبار
والتأكد من صحتها) و زانستى (ال الرجال والجرح والتعديل) دانا، و
مليون فەرمۇودە ب ناڭى وان كەسىت فەگۇھاستىقە ژېھەركىن، و
ژبلى حەفت ھزارا ب تنى نەكرنە د (صحيح) لە خۇدا كو ئەو ب
تنى هاتنە پەسندىكىن ل سەر پەروگرامى وى ئەۋى بۇ
پەسەندىكىن داناى.

دگۇت ھۇزما را وان سەقەرىت بوخارى كريين ل دويىف فەرمۇودا و
كۆمكىندا وان، ئەو دوو جارا يى ل دۆر ئەردى زېرى.. و زانست ژ
چار ھزار زانىيان وەرگرتىيە.. ل بەر رۇناھيا شەمالقا دخواند و
دنقىيىسى.. و بىست جارا دا نقىيت و رابىت د ماوى نەستىنا خۇدا
ژبۇ نقىيىسينا ھەزەرىت خۇ.

● مە شەھەدىيى بۇ تە دا... !!

بوخارى چۆ بەغدا، و ھندەك زانىيان حەسويدى پى دبر، ئىنا
پىلانەك بۇ وى دانا كو دياربىكەن يى كىيم زانىنە، ئىنا دەھ گەنج
بۇ بەرھەفکەن، و ھەر گەنجەكى ژ وان دەھ فەرمۇودە ژېھەركىن و
فەگۇھىزىت فەرمۇودا لىك گوھۇرىن، و ھۆسا سەد فەرمۇودە
ھاتنە ژېھەركىن و فەگۇھىزىت وان ھاتنە گوھۇرىن ب ئىك و دوو
دا نەشىت بەرسقى ل سەر بىدەت.

ئەو گەنج ل بوخارى كۆم بۇون و داخواز ژى كر كو ئەو پرسىيارا ژ وى بىكەن ل دۆر فەرمۇودەيان... ئىنا هەر ئىكى ژ وان ئەو فەرمۇودىت ژېركىرين بۇ گۆتن و ب گوھورينا ۋەگوھىزىت وانقە، بوخارى دا بىزىت: ئەز نانىاسىم. ھەتا ھەمى ب دويماهىك ھاتىن و ئەو دا بىزىت ئەز نانىاسىم، گۆتى: دىارە ھەما تو چو نوزانى. بوخارى گۆت: خۇ بىگرن... و ئەو ھەر سەد فەرمۇودە ب ۋەگوھىزىت وان يىت دورستقە بۇ وان گۆتن، ئىنا ھەميا باوھرى ب زىرهكىا وى ئىنا.

● زانىنهكە بەرھەمى كارىيە

ئەو داهىنانيت ب ناڤى زانايىكى ب تنى ھاتىنە نافكىن گەھشتنە (1093) داهىننانان د ماوى دەھ پازدە سالاندا، ئەو زانا ژى (ئەدىسۇن) داهىنەرە گلۇپا كەھرەبى. جارەكى پرسىيار ژى ھاته كرن كا ئەرى نەھىنيا بىرتىزىيا وى و شارەزايىا وى چىيە؟.. ئىنا گۆت: من (1٪) بىرتىزى يا ھەى و (99٪) خوها ئەنىيىھە. و ھەزمارا داهىنانيت چو زانىيان نەگەھشتنە يىت وى د وى ماويدا.

● ئافرەتىت بەرى زەلاما راكرى

بۇچى ئەم د ئافرەتىت سەرددەمى خۇدا ئافرەتىت وەكى ئەسمىا كچا ئەبوبەكرى نابىنин؟.. وى خوارن بۇ پىغەمبەرى و بابى خۇ ژ مەكەھى دېرى شەھفتا (ثور) و ئەو دووگىيان بۇو د ھەيغا خۇ يا

حەفتىيە، و ب ھەمى جەرگىنى ئەو سوحبەت ژ موشركان
 ۋەشارت د سەر وى قوتانا ژ لايى وانقە ئەنجامدابىن.
 ژنهكا وەك ئومىيە جوحا، ئەوا د ھندك كاوداناندا دىزى، دگەل
 كچا خۇ يى ئىكانە پشتى مىرنا زەلامى وى، ئەڭ ئومەيىيە شىا
 ناسنافى باشترين نىگاركىشى كارىكتىرى بېبەت بۆ ماوى دوو سالان
 ل سەر ئىك.

● سەركەفتى چو ژىيەت دەستنيشانكىرى نىن

يا ژ ھەميا پىدىفى ئەوه كو خۇ بلقىن ب دەستىيەت خۇ و ب
 ھەمى شيانان... بچويك و مەزن... ژن و زەلام، ھەتا ئەھۋى ژىيى وى
 گەھشتىيە پيراتىي ژى. زەلامەك ھەبوو ژىيى وى گەھشتىبوو نوت
 سالىيى، ئەو ژى يوسفى كورى تاشفىنى بولۇ، دىت كو موسىمان ل
 (ئەندەلوس) پىج پىچە يى پوچ دىن ئەو ژى پشتى بۈرىنىا
 (500) سالان ژ دەستپىكا موسىمانان ل (ئەندەلوس)، ئىنا ئەڭ
 زەلامە ل ۋى عەمرى ھات و پلانەكا زانسى يا كرياري دانا، ئىنا
 ئەندەلوس ب ئەگەر ئى پلانى (300) سالىيەت دى ژى ما د لەپى
 موسىماناندا. ئىنا ژيانەكا دى بۆ موسىمانان پەيداكر ل ئەندەلوس
 و بۆ خۇ ژى مىئزۈويەكا ھەرددەم ساخ دانا بۆ پشتى مىرنا خۇ.

ئەندازىيارەكى ئاڭاھىان ھەبوو ب ناڭى (سنان)... پشتى ژىي
(50) سالىي دەست ب بەرھەمېت خۇ يېت ئاڭاكرنى كر... و
(364) نەخشەيېت ئاڭاكرنى يېت مەزن چىيىرن و دانان، و
ئەندازىيارىت جىهانى ژ وى فىرپۇون، ھەتا وى رادەي دەمما ئەمانيا
قىاي ئەستەنبولى تۆپباران بىكەت د جەنگا جىهانى يا دووىدا نەشىا
ژ ئەگەرى نەخشە و ئاڭاكرنى يېت فى ئەندازىيارى ل ئەستەنبولى، و د
ئەنجامدا ئەستەنبولى نەھاتە تۆپبارانكىن ژ ئەگەرى فى داھىنەرى
نەئامادە ئەۋى كارىت وى بۇوينە ئەگەرى قورتالبۇونا بازىرەكى
ھەممىي.

ئەڤ زەلامە ھەتا ژىي (85) سالىي ژىا، و دەمما دا مەرىت گۈت:
بىارەبى ئەز شەھدىيى بۇ تە دەدم كو من ئەڤ كارە ژ بەر چو
ئەگەرا نەكرييە ژېلى رازىكىرنا تە دا پى بېم بەھەشتى...
ئەو ژى ژ ئاڭاڭەرىت ژيانىيە.

● خزينا تە ياد تە ب خۇدا ...

مە دەفيت ئەم وى ھىز و شىانا د ھەر ئىكى ژ مەدا دەربىيەن...
ئەڤ ھىز و شىانە ئەو خزينا مەيە پا بۆچى ئەم د گۆمانىن پى ل
سەر خۇ و ئۆممەتا خۇ؟! بۆچى ئەم ھىز و شىانىت خۇ پويج
دكەين ب ستران و سەمايانقە؟! بۆچى ئەم نا گوھورىن بۇ كارەكى

ئىجابى يى ب مفا؟! ئەگەر رامانەك ھەبىت نافى وى خزمەتكىنَا
دەيىك و بابان، پا رامانەكا دى ڙى يا ھەى نافى وى خزمەتكىنَا
وەلاتان، و خزمەتكىنَا وەلاتى نەبەس بۇ وەلاتى ب تىنېيە، بەلكو
دزفرىت بۇ خودانى خۇ و زارۆكىيەت وى ل دنیايى و ئاخىرەتى،
ئەرى گەنجان چ مفا ژ مەزاختنى ھېز و شىانىت خۇ وەرگرتىيە د
رەقس و سەما و سەراناندا؟ بەلكو چ مفا گەھاندىيە خۇ ب خۇ ژ
بلى يىت دى؟.

● قەيدىت خۇ بشكىنە و دەست پى بکە

ئە و قەيدىت دېنە رېڭىر ژ دەستپىيەرنى و دەرئىخىستنا شىانا
بەرەف ئىجابىيەتى و كارى باشى كارتىكەر ئەفەنە: سالبىيەتە و
نەپىتەدان ب گرنگىيا بەهایي دەمى و نەدەستنىشانكرنَا ئارمانجەكى،
و ئەڭ قەيدە دېنە ئەگەرى نەلقينا مەرۋەتى ژ جەن خۇ ھەتا مەرنى.
دەست پى بکە ژبۇ شەكىندا وان قەيدا و ۋەداندا وان عەورا و دا
بلقىن و دا بەرزاتىيەكى بۇ خۇ ئاڭاڭەين كۈ وەلاتى مە شانازىي پى
بېھت، چونكە لقىن ئىجابىيەتە، و گرنگىيدان ب بەهایي دەمى ژيانەكا
ب راستىيە، و دەستنىشانكرنَا ئارمانجى دەستفەئىنانەكا دەستپىيەكىيە،
و خودى خىرا ئەھى كارەكى باش بکەت بەرزە ناكەت.

— ئافاکەرفىت ئىيانى —
● چەوا دى حەزا سەركەفتى ئافا كەي؟

تو دشىي سەركەفتى ب دەست خۇ فە بىنى.. تو دشىي ببىه ژ نمۇونان.. ئەقان رامانىت ئەم ئاماژە پى بىدىن د فى زنجىرىدا مە فيئى دەركەفتىن و سەركەفتى بەرەف دنیايى دكەن، چەوا دى سەركەفتى ب دەست خۇ فە ئىينىن؟.. كەس بلا دەستى خۇ نەدانته بن گوھى خۇ و ئەگەرا بکەته بى كارى و دەم قالاتى يان ئەگەرا بکەته كو ئەو كابانيا مالىيە لەوا ئەو د چو بىاڭادا كار ناكەت دا تىدا ب سەركەفيت و يا بۈويە خودان زارۇڭ و خىزان، ئەۋ ئەگەرە ھەمى و گەلەكىت دى نابنە رېڭر د رېڭا سەركەفتىنيدا.. چونكە سەركەفتى زەلامەكى تايىبەت نىنە يان ژنهكا تايىبەت.. بەلكو ئەو فيقىي خۆيىھ بۇ ھەر كەسى دلسۆز بىت دەربارە ويدا.

دى دا پىكىھ بەرەف ژيانىقە بچىن و پەرتۆكا خودى د دەستى مە يى راستىدا و حەز و رۈزىدا ل سەر سەركەفتى د دەستى مە يى چەپىدا.. مە دەپەت گىانى ھىقيبۇونى بېتە ئىشەكا ۋەگەر و بکەفيتە د ناف ھەمى گەنجاندا، و بنياتى ئەۋ گىانى ل سەر دەپەت دانان: (كەس نىنە ھزرەكى بکەته د سەرە خۇدا و بۇ بزىيت و كار بکەت و خۇ بوهستىنەت ئىلا بەرى بەرىت ئەو دى ب دەست خۇ فە ئىنىت.. خودى مەزىن دبىزىت: ﴿إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرًا مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا﴾ (الكھف:30) ئانكۇ: ئەم خەلاتى وى يى كارەكى باش و راست

و قەنچ كرى بەرزە ناكەين. و ئەفە بنهمايىكە ژ بنهمايىت
گەردوونى وەك ھەلاتنا رۆزى ژ رۆزھەلاتى و ئاڭابۇونا رۆزى بۇ
رۆزئاڭاي.

● خۇراڭىتن و كاركىن

و ژ ئارمانجىت مە دېيىت ب دەست خۇقە بىنин ب رىڭا فىن
زنجىرى ئارمانجەكا گرنگ يَا ھەى، چونكە ھارىكارە بۇ
سەركەفتىنى، ئەو ژى خۇراڭىتنال سەر دىندارىي و بەرھنگارىكىرنا
گونەھان. چونكە سەركەفتىن بەرى مەرۆڤى ژ دەم ۋالاتىي دەدەتە
پاش ئەو دەم ۋالاتىا دېيتە ئەگەرى گونەھەكىنى و گوھ نەدانى
خودى، و دىندارى مەزنلىق دەرگەھى سەركەفتىننە. دىندارى و
كاركىن ھەندەك رىكىت ھەستا بى ئومىدىي و شەكتىنى ل دەف
مەرۆڤى ناھىيلەن، و دەمى مەرۆڤى ب سەحرىندا رەقس و سەما بىن
خىر ناكۈزىن.. ئەفە ئەو ئارمانجىت گشتىنە يېت فى زنجىرى.. بلا
باش ل بىرا تە بن:

1- بەرھەۋىرنى سەرددەمەكى خودان رۆلەكى كارتىكەر و گرنگ د

ئاڭاڭىن جفاكىدا.

2- كىندا گىانى ھىقىبۇون و گەشىپىنى د ناڭ گەنجاندا.

3- خۇراڭىتن ل سەر دىندارىي و بەرھنگارىكىندا گوھنەدانى

خودى، و بەرھەمى دويماھىي ھەندەك گەنجىت كور و كچ بىن

ب ۋى شىوهى بن.. ئەفە ئەو چىكىرنا خودايىيە ئەوا مە دېيت
و ئەوا د گۆتنا خودىدا دەما دېيىتىه موساسى: ﴿وَلْتُصُنْعَ عَلَىٰ
عِينِي﴾ (طه:39) ئانكۇ: دا تو ل ڙىر چاڤدىرىيا من بىيىه
خودانكىن. و ل دەما چىكىرنا وي تەمام بىووى گۆتى:
﴿وَاصْطَنَعْتُكَ لِنَفْسِي﴾ (طه:41) ئانكۇ: من تو ڙىگرتى و
ھەلبىزارتى بۇ وەھى و پىغەمبەراتىيا خۆ.

● ئارمانجا ھەرەمەزىن

ئەو ئارمانجا ھەمى ئارماج بەرەف دەن و ئەوا ھەمى رىڭ بۇ
دەھىنە تەرخانكىن ئەو ڙى رازىبۈونا خودى مەزنە. ڙېھر ھندى
ئەم دېيىتىنى چىكىرنا خودايى، ئانكۇ ئەوا ڙبۇ خودى مەزن برىقە
دېيت، نە ڙبۇ دنیاىي يان ڙبۇ خوارنى يان ڦەخوارنى يان ڙېھر
جل و بەرگىت ب بەها، و چىكىرنا خودايى ئەوا مفای دگەھىنتە
وەلاتى و وەلاتان و ھندەك بەها و گرنگىيا ل سەر زىدە دكەت و
بەرزبۈونا موسىمانان زىدە دكەت.. خودانىيەت ۋى ئافاکىنى ئەون
ئافاکەریت ژیانى.

● بۇچى ئەف زنجىرە..

ئەو ئەگەر دلى مە سوتى و بىوویە ئەگەر دەربىرينا ۋان رامانا
ئەو گىرۋىبۈونا پىشىكەفتىنە وەلاتى مە و گەھشتىنە وى بۇ بىنى
پاشكەفتىنە ل دەمەكى يېت ڙىلى موسىمانان سەركەفتىنە ب دەست

خۆفه دئينن و كۆنترۆلى ل سەر موسىمانا دكەن. و چونكە جارەك دى رابوونەفە كارەكى ب ساناهى و سەقە لەوا ئەم زنجира ئاڭاڭەرىت ڙيانى پېشکىش دكەين دا جارەك دى بلند بىنە كۆپكى و هيٺى و ئومىد د مەزنن د نەفسا ھەر ئىكى ژ مەدا.

● ڇماڻيٽ ب مەترسىنه !!

و دا ئەم ھەست ب ڦى مەترسى بىكەين دى هندهك ڇميّرا پېشچاڭ كەين ئەويت ھاتىنە ئەنجامدان ژ لايى رىكخراوا نەتهوپىت ئىكگرتى يا گەشەپىدانى ل جىهانا عەرەبى.. دا د ڇميّريارىپىت واندا تشتىت مەزن بىنین كۆ بىنە ئەگەر ئەم رابينەفە سەر خۇ و د حىيّبەتى دا ئەم خۇ بگوھورىن دا خودى حالى مە ژى بگوھورىت:

- سالا (1980 ز) رىزا نەخواندھوارى ل جىهانا عەرەبى

- (60%) بۇو، و سالا (1995 ز) گەھشە (45%)، فيجا هزر

- بکە (45%) ژ جىهانا عەرەبى خواندن و نفيسينى نوزانن.

- رىزا نەخواندھوارى ل وەلاتىت وەراركى ئانکو ژ بلى

- جىهانا عەرەبى كىمترە ژ (30%).

- رىزا نەخواندھوارى ل ئەورۇپا (1.5%)، ھەوه دىت ڙيوارى

- مە چەند يى ب ئىش بۇوى، ئەرى دى ژ خەو رابينەفە..؟

- كەنەدا نەبەس نەخواندھواريا خواندن و نفيسينى نەھىلا

- بەلكو نەخواندھواريا كۆمپيوتەرى ژى نەھىلا..!

- ژمارا داهىنانيت ل مسرى هاتينه توماركرن (77) داهىنان بۇون، ول كويىتى (52) و ل سعودىي (171) و ل كوريا (16328) و ل ئىسرائىل (7652) و ل چىلى (147) داهىنان بۇون.

• ژمارا وان كەسىت د فەكۈلەنېت زانستى و پىشىكەفتىنىدا كار دكەن و ژمارا زانايىت زانستى و ئەندازىيارا ل ئەمرىكا باكۇور (4000) زانا ژ هەر ملىون كەسا، و ل باشۇرى رۆزئافا ئاسيا (500) زانا، و ل جىهانا عەربى (300) زانا ژ هەر ملىون كەسا، ئەرى فىيچا ئەم دى ئەگەر ئەجىد نافبەرا مە و واندا زانىن..؟!

- ژمارا رۆزناما ل جىهانا عەربى (53) رۆزنامە بۇ ھزارا، و ل دەولەتىت پىشىكەفتى (285) رۆزنامە بۇ ھەر ھزار ھاولاتىا.

• پەرتۆك ھىمایى پىشىكەفتىنا گەلانە، و ژمارا پەرتۆكىت داناي و وەرگىرای ل وەلاتىت عەربى نىزىكى (1.1%) ژ سەرجەمى بەرھەمى جىهانى!!! د سەر ھەندىرما كو رىڭىز عەرببا (5%) يە ژ خەلكى جىهانى.. سەرجەمى پەرتۆكىت بەلاڭىرى ل وەلاتىت عەربى سالا (1995 ز) دېنى (1348) ل دەمى كو سەرجەمى پەرتۆكىت جوھىا يىت بەلاڭىرى ل ھەمان سال دېنى (3284) پەرتۆك.

- ژمارا وان كەسىت كۆمپىيۆتەر ل وەلاتىت عەرەبى ھەين (50000) كەسن، و ژمارا وان كەسىت ئەنترنېتى ب كار دئىن (20) كەسن ژ ھەر (1000) كەسا و (60٪) ژ وان كەسىت ئەنترنېتى ب كار دئىن دەچنە د مالپەر و سايىتىت بى ھەتكىيەدا... و ل وەلاتىت پىشىكەفتى ئەو كەسىت ئەنترنېتى ب كار دئىن (400) كەس ژ (1000) كەسا، و رىئرا وان كەسىت تەماشەي مالپەر و سايىتىت بى ھەتكىي دەكەن ژ (15٪) نابۇرىت و فان مالپەرا بەس ل دەملى رۆزىت بىيەنۋەدان ۋەدكەن چونكە ئەو ب كارى خۇفە د مژۇيلەن.
- و ل سەر ئەويت سەر ب پىشكىت زانستىقە (ماجستىر. دكتۆرا) وەك نەممۇونە بەس ل كورىيا ژمارا وان كەسا ژ يېت وەلاتىت عەرەبى ب رىيىزدەكا مەزن گەلەك پۇن.

● ئەگەرىت قى دەردى

جيئانا عەرەبى و يا ئىسلامى كۆمەلەكا مەرفۇقانە دېنە (20٪) ژ رىئرا مەرفۇقىت ل سەر روپى عەردى، بەلى ئارىشا ل دەف مە ئەوه كو ئەم يېت فىر بۇوىن بېھىن و نادەين، ئانكە ئەم يېت دېزىن وەك دەرد و علەتەك ل سەر وى (80٪) ئەويت ماين ژ مەرفۇقىت عەردى. دەكلەنلىك كەنىخانى كۆمەلەكا مەرفۇقانە دېنە (20٪) ۋەلاتىت عەرەبى ب خىرەتىرە ژ دەستى نزم، و ئەم يېت رازى فىركرىينە دەستى بلند ب خىرەتىرە ژ دەستى نزم، و ئەم يېت رازى

بwooین دهستی مه يى نزم بیت، و ئەم وەسا د ئایینى خۇ گەھشتىن كو بەس نفييىز و رۆزىنە. لەوا ئەو (80%) يا شۆلکەر ژ مە نەخوش بۇون لەوا ھەر ل سەر مە دشىينىن و گران دكەن چونكە بەس ئەم يى ژ وان دېبەين و نادەينى.. فييجا ئەرى ئەفە دى مە هشىار كەت..!؟

● چارەسەريا خودايى

چارەسەري ب حەزەكا ب ھىز و ب رۈدىيەكا چو دوودلى نەراوەستىنيت دەست پى دكەت.. چەوا ئەز دى ل سەر خۇ قەبىل كەم ببىم دەرد و علەت ل سەر ھندەكا؟! خودى ئەف گەردوونە يى ئىخستىيە بن خزمەتا مە و بۇ مە پەرتۆكەك يا فريڭرى كو نەحەقىي قەبىل ناكەت نە ژ دويير و نە ژ نىزىك.. خودى دبىيژيت: ﴿قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ انظُرُوا﴾ (الانعام: 11) ئانکو: د ئەردىدا بگەرن پاشى بەرى خۇ بدهنى. ﴿قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا﴾ (العنکبوت: 20). ﴿هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذَلِولًا فَامْشُوا فِي مَنَابِكُهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ﴾ (الملک: 15) ئانکو: ئەوه يى ئەرد بۇ ھەوه بەرددەست و ساناهى كرى، د نافاکەدا بگەرن و ژ رزقى وى دايە ھەوه بخۇن، و زېرىنا ھەوه يا دويماهىي ھەر ب بال ويقەيە.

و قورئانى گەلەك مەدحىت وان كەسىت تىيگەھشتى و خودان زانين و زانست يىت كرین، چونكە ئەو مەزنترىن پەرتۆكە و يا بۇ چاڭتىن ئومىمەت هاتى: ﴿كُتْمٌ خَيْرٌ أُمَّةٌ أُخْرِجَتٌ لِلنَّاسِ﴾ (آل عمران: 110) ئانکو: هوين باشترين ملهتن بۇ خەلکى هاتىن.

• ئەم چەوا دەست ب سەركەفتىنى بىكەين؟...

وهسيه تەكا پىدىقى كارپىكىرنىيە

ئاڭىرنا نەفسى و نويىرنا ڙيانى ب نويىرنا پەيوەندىيە دەملى خودى دەست پى دكەت.. و ئىكەم پىنگاڭا فيت سەركەفتىنى بەردەوامى ل سەر نېيىزى و د دەمى وىدا... چونكە ئەفھىيە كليلا رىكھستنا دەمى و رىزگرتنا بەھايى وى.

و وهسيهتا من د قى پشكيدا ژ زنجира ئاڭاڭەرىت ڙيانى ئەوه كاركىن ل سەر كرنا نېيىزا سېپىدى ل مزگەفتى ب جماعەت. پىغەمبەرى (سلافىت خودى ل سەر بن) يا گۆتى: ((بَشَرُوا الْمَشَائِينَ فِي الظُّلْمِ إِلَى السَّاجِدِ بِالنُّورِ الثَّامِنِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ)) (رواه أبو داود والترمذى) ئانکو: مزگىنيي ب روئاها ھەمى رەخان دگرىت رۆزا قيامەتى بدهنه وان يىت د تارياندا زىيده دچنە مزگەفتى. و گۆت: ((من صلى الفجر في جماعة فهو في ذمة الله)) (رواه أحمد) ئانکو: ئەھۋى نېيىزا سېپىدى ب جماعەت بکەت ئەو دى ل ژىر چافدىريا خودىدا

بىت.. فيجا پا تو بىزى ئەو رۆز دى يا چەوا بىت ئەوا تو ب
چاڻديرىيا خودى دەست پى دكەي؟ ئەرى ما ئەفه نە ڙ گرنگترىن
پىنگاڻيٽ سەركەفتىنى و ئافاکرنا ژيانىنە؟
پىكّه دا بکەين و ب ئانەهيا خودى دى سەركەفين.

چەوا دى د ئىسلامى گەھىن..؟

● ئەفه يە ئىسلام..

گەلەك كەس هەنە تىگەھشتىنەكا كىم يال دەف هەلى دۆر
ئىسلامى و ئەوب خۇزى گەلەك د دىندار، بەلى ل دەف وان
ئارمانجا ئىسلامى بەس نشيئر و رۆزىنە، يان حەج يان عومرە يان
راپىچ و زكر.. و ئەوب خۇزەم قان پەرسىنا ب چاڻەكى كىم
نابىنин.. بەلكو تىگەھشتىن ئىسلامى گەلەكا مەزنە و بەرەف
سەركەفتى د ژيانىدا و سەركىداتىا جىهانىيە ب رىنمايىت
ئىسلامى.. ئەفه يە ئىسلاما تمام..

● پاشەرۇزا مە ب ئايەتە كىشە گرىدايە..!

ئىمام (ئىبن قەيم) دېيىزىت: پەرتۆكىت ئەسمانى گەھشتىنە
(104) پەرتۆكا، و ئەۋ پەرتۆكە يىت ھاتىنە كۆمكىن د سى

پەرتۆكادا: (تەورات، ئنجىل، قورئان). و پاشى تەورات و ئنجىل بىيىت ھاتىنە كۆمكىن د قورئانىيدا و پاشى قورئان ھەمى يَا ھاتىيە كۆمكىن د سۇرەتا (الفاتحة)دا، و پاشى (الفاتحة) يَا ھاتىيە كۆمكىن د ئايەتەكىي ژ ويىدا.

و بەرى ئەم ۋى ئايەتى ديار بىكەين ئەوا ئىين قەيمى ديار كرى ب ھەستكىن و دلى خۇ، دى دياركەم كو ئەم - موسىلمان - د شەف و رۇزادا (17) جارا ۋى ئايەتى دووبارە دكەين و ب كىيمى د ھەر پىنج نېيىزادا، ئەف ئايەتە نھىنىا ھىزا موسىلمانىيە و بنىاتى ئاڭاڭرنا ژيان و پاشەرۇزا وانە، چونكە ئەو دئىنитە بىرا مە كو ئەف گەردوونە يى ئىخستىيە بن خزمەتا مە دا بۇ خۇ د پەرسىنا خودىيىدا ب كار بىينىن ب روڭ و ھەيىف و ئەرد و ئەسمانى و يېھ. ئەف ئايەتە مە فير دكەت كو ئىسلام نەبەس حەج و عومرە و روڭى و زکات و زكرە، بەلكو ئىسلام دياركىرنا نھىنىيەت گەردوونى و بنى ئەردى و دەرىيابىيە.

و موسىلمانى پەرسىثانى بۇ خودى ئەوه يى د ۋان ھەمياندا داخوازا ھارىكاري و پشته ئانىي ژ خودى دكەت، لەوا دى رۇزى بىنچ جارا ل بەر دەستى خودى خۇ راوهستىت و بىزىت: ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ (الفاتحة:5) ئانكۇ: ئەى خودى تىنى ئەم تە دېھرىسىن، و ھارىكاري ژ تە ب تىنى دخوازىن. و ئەفهىيە دىن ھەمى: پەرسىنا خودى، و داخوازا ھارىكاري كىرنى ژ خودى.

● کیمبوونه کا نه ته مام..!!

24

چهوا ئەم شەف و رۆز ۋى ئايەتى دخوينىن و داخوازا هارىكارىي
ڙ خودى ئاكەين د ڙيانا خۇدا؟! مە بەس نىقەكا وي يَا بۇ خۇ
گرتى، ئەو نىف ڙى مە تەمام نەكرييە وەك پىدفى؟! ئەو شەملەك
ئەم نېيىرا لى دكەين نە ڙ دورستىرنا دەستىت مەيە، ھەتا ئەو
فانوسا ل رەمەزانى زارۇك پى شاد دىن.. ھەوە دىت كا چەوا ئەم
پىدفى خەلکەكى دى دېن بۇ پەرسىتنى و شاد بۇون ب روژىت
خودى؟! و نىقا دى يَا ئايەتى مە يَا ھىلائى و ھندەكىت دى بۇ خۇ
بر و پى كار كر و دويير ڙ تەرخانىرنا وي د پەرسىنا خودىدا،
چونكە وان پشت گوھ ھافىت: ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ﴾ دكەل سەركەفتىنا وان
د ﴿وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ دا...!!

نوکە دىندارى يَا بەرەف زىددبۇونىقە دچىت د ناقبەرا
گەنجاندا و زېرىنا وان بۇ دىنى نىشانىت خىرەنە.. بەلى پىدفيه
ئەم ﴿وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ ڙى دگەل ببەين..!! دا سەركەفتىنا مە يَا
خودايى بىت.

● كى ل سەر رىكا راستە..؟

يى راستگۇ ئەوە يى پەرسىن و داخوازا هارىكارىي ڙ خودى ب
جەئىنای دەما دېيىزىت: ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ لهوا يى ھەزى
بۇو رىكا راست ل بەر رۆن بىت. بەلى ئەولىي پەرسىنى بىرى و

داخوازا هارىكارىي ژ خودى د كار و كريارييت خوّدا د فى
گەردوونىدا نەكىرى ئەو نە يى راستە.

سەركەفتنا راست ئەوە پەرسىتنا خودى و داخوازا هارىكارىي ژ
وى پىكىفە، و ئەڭ ئايەتە ب تمامىا وى نەهاتىيە ب جەھىنەن بەلكو ب
تنى ل سەردەمى پېغەمبەرى (سلامىت خودى ل سەر بن) ھەتا ب
دوماھى هاتنا سىزدە چەرخا ژ مىشەختبۇونى يَا ھاتىيە ب
جەھىنەن، و نەهاتىيە ب جەھىنەن نە بەرى وى مىۋۆوپى و نە پاشى
وى. و ھندى موسىلمان پەرسىتنى بکەت و دىندار بىت ئەو سەر
ناكەفيت ھەتا خۇ نەلھىنيت و كار بکەت و يى رېز بىت ل سەر
لايى داخوازا هارىكارىي ژ خودى.

پىكىفە دا ئان ھەردوو لايا تەمام بکەين ئەي ئەۋىت نېيىز كرىن
و روْزى گرتىن و حەج ئەدا گرى و عومرە كرى، پىكىفە دا داخوازا
هارىكارىي ژ خودى بکەين.. و بى گۆمان دى سەركەھفىن.

● حەزا خۆل سەرمە سەپاند..!

رۆزئاڭا شىا پرۆزى خۆ ل سەرمە بسىھېپىنىت، ئەم يى مەتر و
كيلۆمەترا ب كار دئىنەن د پىشانادا، و ئەم يى گرام و كيلۆگراما ب
كار دئىنەن د كىشانادا، چونكە مە ﴿وإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ ب كار نەئىنا.
ھەتا د حەلال و حەرامىدا، ئەم نە شىيىن ئۆتىلەكا پىنج ستىر
ئاڭاڭەين ئەگەر مەى و ۋەخوارن تىيە نەبىت، چونكە ھەبوونا

مهی و ۋەخوارنى يَا بۇويه پىفەرەكى جىهانى، ئەو پىفەرە رۆزئاھاى داناى بۇ فان جۆرە ئۆتىلا ل ھەر جەھەكى بىت.. و كەسى شىانىيەت خۇ نەرازىكىرنى نىنن..!! ئەوئى ئەفە ھەين و ئەوئى دشىت ئاھا بکەت و نوى بکەت و پىش بىخىت و گوھۇرىنى بکەت وى پەرسىن و داخوازا ھارىكارىي ل دەستپېكى يَا ب جە ئىناي.. ئەون خودى پەرسىتىت ب شەقى و سويارىت ب رۆزى.

● رامانەكە پىدۇقىيە دىيار بکەين..

دەقىيت ئارمانچ ژ چىكىرنا مەرۇنى بۇ ھىزرا مە بىتە دىياركىن.. و بەرسقا قى پىسيارى د نەفسا ھەر ئىكى ژ مەدا ھەبىت: بۇچى ئەم ھاتىنە چىكىرن؟ ھندەك زانايىت فەلسەھەقى د قى پىسيارىدا مابۇون حىببەتى و نەشيان چو بەرسقا بۇ بىدەن. و كەسى بەرسقا قى پىسيارى نەدا ب تىنى ئىسلام نەبىت.

ئەفلاتونى ھىزرا خۇ كر و لىيگەريان د تىيۇرۇدا كر، ل دويماهىيىن گەھشته ھندى كو خودى گەردوون يى چىكىرى و پشتى ھىنگى يى ژىيركى.. بەلۇ قورئان دېيىزىت: ﴿وَمَا كَانَ رُبُكَ نَسِيّاً﴾ (مرىم:64) ئانكۇ: و خودايى تە [چو ژ كاروبارىت بەندەيان] ژ بىر ناكەت [قىيىجا تو ژ بىر نەكىرى].

پاشى كارل ماركس ھات و ھىزرا وي گەھشته ھندى كو خودى گەردوون يى چىكىرى دا مەرۇف تىيدا يارىا بکەت و وختى

ببورىنىت.. خودى د قورئانىدا بەرسقى ۋەدبرىت و دېيىزىت:

﴿أَفَحَسِّيْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَّاً وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ * فَتَعَالَى اللَّهُ

الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيم﴾ (المؤمنون: 115-116)

ئانکو: ئەرىٰ هوين ھزر دكەن مە هوين ژ قەستا يېت دايىن - جزا و خەلات نىنە - و هوين جارەكى دى ب بال مەفە نائىنە زقراپىن؟! فېجا خودى ژ ھندى - كو ژ قەستا ھەوھ چى كەت و بىدەت - بلندتر و پاقۇترە، ئەوھ خوندىكارى راست و دورست، چو پەرسىتىيەت راست و دورست ژ بلى وي نىن، ئەوھ خودانى عەرشى پىرۆز.

پاش (ئىليا ئەبو مازى) يى ھۆزانقان دھىت و ھەمى تىشت ل بەر بەرزە دىن، و چو ئارمانجا يان ئەگەرا بۇ ھەبوونى نۇزانىت، و چو رىكا بۇ حەقىي نابىنیت، و ئەڭ ھەمى تىكەلبوونا بەرزە دكەتە د ھۆزانەكىدا ب نافى تەلاسم ئانکو نىشتى...!! ئىليا ئەبو مازى دېيىزىت:

أين ولكنى اتيت	جئت لا أعلم من
مي طريقا فمشيت	ولقد أبصرت أما
وسابقى سائرا إن	شتت هذا أم أبيت

قورئان بەرسقى ل سەر ۋان نىشتىيکا ب دياركىرنەكا رۆن دىدەت:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُون﴾ (الذاريات: 56) ئانکو: من

ئەجنبە و مروف بەس بۇ ھندى يېت چىكىرىن و دايىن دا من

بپەرىسىن. و خودى دېيىزىت: ﴿إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً﴾

(البقرة: 30) ئانکو: ئەز دى جەگەرەكى ب سەر ئەردى ئېخىم. ژ بەر
ھندى ئەم دزانىن ئەم خەلەپچىت خودىيىنە ل سەر ئەردى وى، ب
پەرنىتىنامىسىنەن بىرىنما و فەرمانىت وى
ب رىيغە دېبەين.

● ئەم ئومەمەتا زانستىينە

خودى پشتى ھىنگى دېيىزىت: ﴿وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا﴾
(البقرة: 31) ئانکو: خودى ئادەم فېرگەرە ھەمى ناشا.. فېرگەرە
تەكۈلۈجىا ژيانى، و فېرگەر کا دى چەوا عەرد و دەريا ئېختە د
بن خزمەتا خۆفە، و فېرگەر چەوانىا ب كارئىنانا رىكىت خودى د
قى گەردوونىدا، فېرگەر دنيا و دينى پىكىفە.. ئەفە ئەوھە ئادەم
بابى پىغەمبەر و مەرۋەقان. و ئەفەيە ئىسلام ب تەمامى و بى
كىماسى.

خودى دېيىزىت: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السَّلْمِ كَافَّةً﴾
(البقرة: 208) ئانکو: گەل خودان باوەران ب سەر و زار و دلى خۆفە
بىنە موسىلمان. و ئىسلامى ب تەمامى بېھن و ژ ھەمى لايانفە
بىگەن. و كارى ھەوھ زېرەفانىكىرنا دين و سىاسەتا دىنلەيىيە.
پىغەمبەرى (سلافيت خودى ل سەر بن) يا گۇتى كەس حەقى قى
دینى نادەتى ئىلا ئەو نەبىت يى ژ ھەمى لايانفە گرتى. قىچا پا

چهوا ئه م د دیندارین و چهوا ئه م قورئانی ڙبهر دکھین و نفیڙا
دکھین و ئیسلاما مه يا کیمه؟!
چهوا ئه م شهڻا ساخ دکھین و ڙ ترسا خودئ دکھینه گری و
ئیسلاما مه يا کیمه؟!

● ئه ری تو ئیسلامی دکھیه د نافبھرا هه ردوو به ریت دستاریرا..؟!

ئه گھر موسلمانی خودانی ریکا خودایی يا راست و دورست یئ
لاواز و بئ ھیز بیت، و ئه ویت دی بیت خودانی دنیایی د چه لهنگ
و پیشکهفتی و سه رکه فتی بن.. وی ده می ئه م یئ ئیسلامی دکھینه
د نافبھرا نال و بزماریدا یان د نافبھرا هه ردوو به ریت
دستاریدا..!! و ئه فه ئه و بوو يا عومه ری کوری خه تابی (خودئ ڙئ
رازی بیت) د دوعاییت خوٽا خو ڙئ دپاراست: (اللهم إني أعوذ بك
من بأس العدو وعجز الصديق) ئانکو: ئهی خودا ئه ز خوٽ ب ته
دپاریزم ڙ ھیزا دزمئی و لاوازی و بئ ھیزیا هه فالی.

دوعیا پیغہ مبه ری (سلافیت خودئ ل سه ربن) بلا ل بیرا هه وہ
بیت گھلی گھن جان ده ما خوٽ ب خودئ دپاراست ڙ ریگریت
سه رکه فتنی و دگوت: ((اللهم إني أعوذ بك من الهم والحزن، ومن
العجز والكسل، ومن الجبن والبخل، ومن غلبة الدين وقهـر الرجال))

(رواه مسلم) ئانکو: ئەی خودا ئەز خۇب تە دپارىزم ژ خەم و كۆفانا و ژ نەشيان و تەمبەلىي و ژ ترس و نەمەردىي و ژ دەيندارى و بىچارەيى.

• ژىٰ تە يى دووئى

ھەر كارەكى دويىندها ئادەمى بىت دھىتە راوهستاندن پشتى مىنا وى و بۇ زىدە نابىت.. سى كار تى نەبن، پىغەمبەر (سلافىت خودى ل سەر بن) دېيىزىت: ((إذا مات ابن آدم إنقطع عمله إلا من ثلاث: صدقة حارية، أو علم ينتفع به، أو ولد صالح يدعوه له)) (رواه البخارى) ئانکو: دەما كورى ئادەمى - مرۆڤ - دەرىت دى كار و خىرىت وى ھىئە راوهستاندن سى كار تى نەبن: سەدەقە كا بەرددوام وەك مزگەفتەك ئافاڭر بىت، يان خەلکەك فىرى زانىن و زانستەكى باش كربىت، يان عەيالەكى چاك و خىركەر ل پشت خۇھىلابىت. خىرا ۋان جۆرە كارا يا بەرددوامە خۇ پشتى مرنى ژى، و ئەو وەك ژىيى دووئىيە بۇ كرنا كارىت خىرى و دېيت ژ ژىيى وى يى ئىككى دەما يى ساخ باشتر بىت، چونكە ئەو درېزىتە و يى تايىبەتە بەس بۇ كارىت چاك و خىرى، و كارىت ئابۇرى يېت ب مفا ژ كارىت بەرددوامە، يان ھەر زانستەكى ب مفا بىت، ھەروەسا پەرودەكىندا بابكەكى موسىمانى چاكساز ژ كارىت بەرددوامە، يان پېشكدارى د گەھاندىندا زانستەكى ب مفادا يان د ئافاڭرنا ئافاھىيەكى

ب مفادا ودك مزگەفتى و چاڭدىرييا ئىتىما و گەلەكىت دى، ئەفه
ھەمى ژ كارىت بەرددوامىت ھەرددم ماينە پشتى چۆنا خودانىت
وى و مىرنا وان.

● ھشىارى قى بە !! !!

پىغەمبەرى (سلافىت خودى ل سەر بن) نەگۇتىيە رۆزى و نېڭىز و
ھەجن كارىت بەرددوام ب خىر، بەلكو بەحسى زانىن و زانستەكى
ب مفا بۇ خەلکى يى كرى، و سەدەقىت ب مفا بۇ جڭاكى، و
كۈرەكى چاك بۇ دەيىبابىت خۇ، و ياخىز ھەمىي سەيرتر ئەفەيە
دەمما پىغەمبەر (سلافىت خودى ل سەر بن) گۆتى: ((إذا قامت الساعة
وفي يد أحدكم فسيلة، فأستطيع ألا تقوم حتى يغرسها فليغرسها وله
بها أجر)) (رواه البخاري) ئانكۇ: ئەگەر بى دويماهيا دنيايى و شتلهكا
قەسىپى دەستى ئىكى ژ ھەوددا بىت، و شىا بچىنىت بلا بچىنىت
و ئەو دى ب وى خودان خىر بىت. لەوا بۇ نموونە: بەحسى
خواندنا قورئانى و زكى بەرى قىامەتى نەكريعە، بەلكو بەحسى
كار و مفاگەهاندىن و بەرھەمى كر، و ياخىز ۋەن سەيرتر بەحسى
(شتلا قەسىپى) كر ئانكۇ ئەو قەسپا بچويك..!! فيجا كەنگى دى
ماھىن بىت و دى بەرھەم پىغە هيىت و دويماهيا دنيايى يَا
رادبىت؟! بەلى ئەفە نىشانا ھندىيە كو گازىيەكە بۇ كاركىن و بزاڤى
ھەتا دويماهيا دنيايى. فيجا پا كا ئەم ژ ۋەن فەرمۇودى..؟

ئیکەم ئایەت ژ قورئانى ھاتىھ خوار دبىزىت: ﴿أَفْرَاٰ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ﴾ (العلق: 1) ئانکو: بخوينە ب ناڭى خودايى خۇ يى هەمى تشت چىكرين. و پەيىشا ﴿أَفْرَاٰ﴾ دوو جارا يا دوبارە بۇوى، پشى تەينىگى خودى ئامویرى زانست و نفييسينى ديار دكەت: ﴿الَّذِي عَلِمَ بِالْقَلْمَ﴾ (العلق: 4) ئانکو: ئەو خودايى ب رىكا قەلەمى مەرۆڤ فېرى نفييسىن و زانستى كرى. ئەرى ما خۇنە ئەفە موسادفه‌یه؟.. ئەرى ما خۇنە سودفه‌یه سۇرەتا دووى ژ قورئانى ھاتىھ خوار سۇرەتا: ﴿نَّ وَالْقَلْمِ وَمَا يَسْطُرُونَ﴾ (القلم: 1) ئانکو: سويند ب قەلەمى و سويند ب نفييسينا پى دئىتە نفييسىن. خودى ب ئامویرىت نفييسينى سويند دخوت؟! ئەرى ما خۇنە موسادفه‌یه د قورئانا پىرۇزدا بەرھەمئىنان و سەركەفتىن (50) جارا بھىت؟! ئەرى ما خۇنە موسادفه‌یه رىڭا ئايەتىت سەركەفتىن و ھزركرن و كاركرنى (30)% يە ژ سەرجەمى ئايەتىت قورئانى و رىڭا ئايەتىت تاعەتكىن و پەرسىتنا خودى (4)% يە؟! فيجا يا زۇرە د قورئانا پىرۇزدا ﴿أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ﴾ ئانکو: ما ھزريت خۇ ناكەن؟ ﴿أَفَلَا يَنْظُرُونَ﴾ ئانکو: ما ناسە حكەنى؟ ﴿أَفَلَا يَعْقِلُونَ﴾ ئانکو: ما ب ئاقلى ناكەفن؟.. ئەگەر ئەم دزانىن ئەفە نەسودفه‌یه.. پا فيجا راما نا وى

چىيە؟ رامانا وى ئەوه تو وان ھەمى کاران بکەي ئەويت خىلافەتا خودى ل سەر تە فەرزىرىن د عەردى خودىدا.

●(الكھف) و (النمل) و (الحديد)

ئەگەر سەھكىنە پەرتۆكا خودى خۇدى بىينىن سۆرەتا (الكھف)
دېبىزتە مە: دەست پى بکەن.. بزاقى بکەن.. ھندەك بەرى ھەوه
ھەبۇون ل رۆزھەلات و رۆزئاۋاي دگەريان.. و سۆرەتا (النمل) مە
فيئر دكەتە پىشىكەفتنا شارسەتانيەتى و سەركەفتىن و
بەرھەمئىنانى.. و سۆرەتكە ب نافى (الحديد) ھاتە خوارى
پشتەۋانى و پالدانان مە دكەت ل سەر پىشەسازىيەت شەرى. و
سۆرەت (الملك:15) بەرھنگاريا بى كارىي دكەت: ﴿فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا
وَكُلُّوا مِنْ رِزْقِهِ﴾ ئانکو: د ناف ئەردىدا بگەرن و ژرزرقى وى دايى
ھەوه بخۇن. ھەتا سۆرەتا (الجمعة) ئەۋائەم ب نافى وى
بىيەنۋەدانى دكەين، خودى مەزىن دېبىزىت: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا
نُودِي لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعُوا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ﴾
(الجمعة:9) ئانکو: گەلى خودان باوھران گافا رۆزا ئەينىي بانگى
نېيىزى ھاتە دان هوين بەرەف بىرئىنان و زكى خودى ھەرن و
كرين و فروتنى بھىلەن، ديار بۇو كو بەرى نوكە كار دكىر، پاشى
دېبىزىت: ﴿فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ

اللَّهُ (الجمعة: 10) ئانکو: و دەمى نفييّز هاتە كرن رابن و د
ئەردىدا بەلاڻ ببن و ڙ رزقى خودى ب کارى خو بخوازن.

● ئايەتەكى زانا يەك دورستگر !!..

ل سەر قورئانى هاتە پەروەردەكرن.. خودانى (250) دانىت
پەرتۆكانە د زانستىدا، ڙ وان پەرتۆكا ب نافى (القانون في الطب -
ياسا د پزىشکىيّدا) كو هاتىه وەرگىران بۇ زمانىت جىهانى،
ھەروەسا ئەف پەرتۆكە چار چەرخا ل ئەورۇپا دهاتە خواندن..
قوتابى فىرى چو نەدكىن ڙ بلى ڦى پەرتۆكى.. ئەفە ئىكەمىن
كەسە ئاخفتى ل سەر (بەنجى) و ب كارئىنانا ئىسەنچا بەنجدانى
بەرى چۈنا د نىشتەرگەرييّدا.. و ئەو ئىكەمىن كەسە ل سەر
ئىشىت فەگر و پىسبۇونا سەقاي ئاخفتى.. و ئەو ئىكەمىن كەسە
نوژدارىي ل بەر چاھىت قوتابىيّت زانستى ئەنجام ددەت.. ل
ئەورۇپا دگۇتنى (میرى نوژدارا)، ئەف كەسە ڙى (ئىين سينا) يە..
دەما پرسىyar ڙى كى كا ئەرى ئەگەريت تىگەھشتىنا وي د كېشىت
نوژدارى يىت هويردا چىه؟ گۆت: ئەز ب ئايەتەكى ڙ قورئانى تى
دگەھم.. ئىينا گۆتى: ئەو كېشكە؟ گۆت: ﴿وَكَذَلِكَ جَعْلَنَاكُمْ أُمَّةً
وَسَطًا﴾ (البقرة: 143) ئانکو: مە هوين كرنە ئومەتەكى نافنجى.

لەوا هەر كېشەيەكى د نوژدارىيّدا يان د هەر بوارەكى ديدا پەيدا
دېيت ئەز سەح دكەمى مسۆگەر نوكە نافنجى يا هەى د نافبەرا

دwoo لايادا، و ئەگەر ل سەر من ب زحمةت كەت ئەز رابم دwoo
ركاعەتا دكەم و تىدا دووعا دكەم و دبىرۇم: (ئەي خودى.. ئەي
ئەويٰ تە ئەز دايىم ژ ئوممەتا موحىمەدى نافنجى (سلافىت خودى ل
سەر بن)، بۇ من فى كىشى نافنجى بکە).

● ئەق كەسە تىگەھشت بۇو ...

ئىين سينا دا ژ خەو رابىت و بەرەف كارى خۆ چىت ل وەزارەتى
چۈنكە وەزىر بۇو - و ئىشارى دا دگەل قوتابىيەت زانستى نۇزدارىي
كۆم بىت و ل بەرامبەر خىزانىت نەساخان.. و پاشى دا دەست ب
خواندن و تىكىفەدانا پەرتۆكان كەت هەر ژ مەغىرەب هەتا عەيشا..
و پاشى ھىنگى دا چىتە د تاقىگەها خۇفە و دا تاقىكىندا كەت
ھەتا دبوو نىقا شەقى و پاشى دا ل بەر دەستىت خودى راوهستىت
و قىاما خۆ كەت و پاشى دا چارىكەكا شەقى نېتىت و سپىدى زوى
ژ خەو رابىت و هوسا.. ئەق كەسە تىگەھشتىبوو ﴿وَإِيَّاكَ أَسْتَعِنُ﴾
(الفاتحة:5) ئانکو: ياخودى ئەم ب ھارىكارىيا تە كار دكەين.

● ئىكەم پىشەنگ د ئەسمانىدا

و د مىرۇوپا مەدا كەسەكى دى ھەيە ھاتىيە پەروردەكىن ل
سەر قورئانا پىرۇز.. و ژ فى قورئانى ئايەتەك خواند بۇو و دەپىا
بېيت ئىكەم كەس فى ئايەتى ب جە دېنىت، و ئەق كەسە ژى
(عەباسى كورى فرناسى) بۇو و ئايەت ژى دبىرۇت: ﴿يَا مَعْشَرَ

الْجَنُّ وَالْإِنْسَنُ إِنْ أَسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ》 (الرحمن:33) ئانكى: گەلى ئەجنبە و
مروققان ئەگەر ھوين بشىن ژ رەخ و روپىت ئەرد و ئەسمانان
دەركەفن دەركەفن، ھوين نەشىن دەركەفن ب رېكا دەستەھەلاتەكى
نەبىت. ئىنا في كەسى پرسىyar كر: ئەرى ئىكى ئەڭ ئايىتە بهرى
نوكە ب جە ئىنايە؟ گۇتنى: نە. لەوا بىريار دا ببىتە ئىكەم كەس
پىكۈلى بىكتە و ئاخفتنا خودى 《فَانْفُذُوا》 ب جە بىنیت، ئىنا
رابوو ب خواندىندا ستيّران و كىش و گرانيا تشستان و بەرگریا باي و
كارتىكىرنا فشارا باي ل سەر ئەو تشتىت دفرن.. ئىنا گازى خەلکى
قورتوبە كر دا كۆم بىن، و چۇ سەر جەھەكى بلند دا پىكۈلى بىكتە و
بىرىت.. و دەما پرسىyar ژى كرى كا ئەرى بوجى خەلکى قورتوبە
كۆم كر، گۇت: دا رۆزا قىامەتى شەھەدىي بۇ من بىدەن.

● ئەوا ئەم نوزانىن ...

ئەڭ پىكۈلە بۇو ئەگەرى ھندى ھەردوو برا (رايت) رابن ب
ئەنجامداна پىكۈلا خۇ و دورستىرنا فرۇكا خۇ.. و گەلەك ھزر
دەن كو پىكۈلا (كوري فرناسى) سەركەفتەن نەئىنا و د ئەنجامدا
مەر.. و ئەڭە نەراستىيە، و ئەوا ئەم نوزانىن ئەوه كو پىكۈلا وى
سەركەفت و شىا بىرىت، بەلىن وى ھزرهكى دورست بۇ ھاتنە خوارى

نەكربۇو لەوا پى وى شىكەست بۇو. و پشتى ۋى پىكۈلى ھەشتى
سالا ژيا.

● زانستى دورستكىرنا ئومەمەتا

و ژ وان كەسان ئەھۋىت دگەل فيرگەنىت قورئانى ژيانىن كەسەكە
ب نافى (ئىيىن خەلدون).. ۋى كەسى زانستەك دورست كر نافى وى
(زانستى جىڭاڭى) يە، و ئەھۋى زانست ئەگەرىت پىشىكەفتىن و
پاشقەمانا گەلان دخوينىت، زانستەكە دېيىزىت: ژيانا گەلان وەك
خۆلەكا ژيانى يَا ھەى وەك ژيانا مروڤان، و دگەرىيەت ل سەر
كارتىيەكىندا جوگرافىيى و سەقاي ل سەر گەلان و رەھۋەتىت كەسان..
و ئەڭ رامانە ھەمى كرنە د پەرتۆكەكىيىدا كو دەستپىكى فىن
پەرتۆكى ب ناف و دەنگ بىكەت ب نافى (مقدمة ابن خلدون) و ل
دەمى پرسىيار ژ ئىيىن خەلدونى ھاتىيەكىن كا ئەرى ئەگەرى
دورستكىرنا فىن پەرتۆكى ج بۇو؟ گۆت: ئايەتەك د پەرتۆكە خودىيىدا
دېيىزىت: ﴿قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنُنٌ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ﴾ (آل عمران:137) ئانکو: بەرى ھەوھ گەل
ھەبوون فيجا ھەرن و د ئەردىيىدا بگەرن و بەرى خۇ بەھەن و
بازان كا دويماھيا ئەھۋىت ئايەتتىت خودى درەو دەرئىيختىن يَا
چەوا بۇو و ج بۇو؟.. فيجا پا كى ژ مە ھەيە ئايەتەكى ژ قورئانى

وەردگەریت و کار ل سەر دکەت دگەل رژدیي ل سەر سەركەفتىن دا
مفای بگەھینته خۇ و گەلى خۇ وەك ئەۋىت بەرى مە؟.

● ب لەزبۆگە نجان

ھىقىيا موسىلمانا يَا گرېدایە ب گەنجانقە، چونكە ئەو بھاترين
سامانى گەلانە، و ئەو خزىنېت وەلاتانە. و ژ حەمدا خودى ئەڤ
خزىنە و ب بەرفەھى يېتھەين د وەلاتىت عەرەبىدا، و بەلگە ل
سەر ھندى ئامارا نەتەۋىت ئىكگرتى ئەوا دىاركرى كو رىيْزا گەنجان
ل وەلاتىت عەرەبى مەزنترىن رىيْزەھى ل سەرانسەری جىهانى.

ھەروەسا ھىقى يَا گرېدایە ب ژنى ژىقە و ل ھەر ژىيى بىت،
چونكە ئەو نىقەكا جقاكىھ و نىقا دى ب خودان و پەروەردە
دکەت.. ھەروەسا يَا گرېدایە ب دەيك و بايانقە دورستكەریت
پاشەرۆزى.. يَا گرېدایە ب ۋان ھەميانقە، سەركەفتىن ب دەست
مەقە ناهىت ئەگەر ھەر ئىك ب رۆلى خۇ نەرابىت... پېكىشە دى
ژيانى ئافاکەين.. و دى ژيان ب لەقىنا مە لقىت

● جۈرىت ھەقىكىي

خودى ئەرد وەك جەن ئەزمۇونى چىكىر: ﴿وَنُبُلوْكُمْ بِالشَّرِّ
وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ﴾ (الأنبياء: 35) ئانکو: ئەم ھەوه ب قەنجى

و خرابيان دجهربىنин و هەر هوين دى ب بال مەقە زۇرن.. دنيا

جەنە فەركىيىھ.. و هەفرىكى ژى جۆرن:

1. هەفرىكىا مەحال.

2. هەفرىكىا لواز.

3. هەفرىكىا دياركىرنا شىانا.

و هەفرىكىا موسىلمان تىيدا ژ جۇرى سىيىھ ئەواشىانىت

داھىنانكاريى ديار دكەت.. ئەز گەنچەكى سوورى يىسىھ سالى

دニاسىم نافى وى (خەلدون)ە، پشتى ب دەستەنەئىنانا باوهەناما

بە كالورىيى ب هەرەباش، رۆزەكى چۇ سەر ئاڭا دەرياي دا

مەلەقانىا تىيدا بکەت ئينا سەرى وى ب بەرەكى كەت، تووشى

ئىفلىجا دەست و پىيان بwoo و ئىدى نەشىا خۇ بلاقىنىت و ئەزمانى

وى گران بwoo.. بەلى خۇ بەرنەدابە ژېھەر قى پەككەفتىن.. خۇ

فيىرى كۆمپىيۆتەرى كر و بwoo مەزنترىن شارەزايى پرۆگرامكىرنى و

ئەندازا كۆمپىيۆتەرى.. و خودى مەزن راست گۆت: ﴿إِنَّا لَا نُضِيعُ﴾

أَجْرٌ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلاً﴾ (الكھف:30) ئانکو: ب راستى ئەم خەلاتى وى

يى كارى راست و قەنج كرى بەرزە ناكەين.

سەرپورىت سەركەفتى

● ھاوکىشەكە سەركەفتىنا وي يا مسوگەرە

سەركەفتىن نه يا ب زحمةت و مەحالە، و خودى شەستن ل سەر كەسى نەنۋىيىسي، و دوعا ب تىنى بەس نىنە بۇ سەركەفتى، بەلكو پېدفييە بزافى بۇ بکەين، ھەروھكى ھەۋالىت پېغەمبەرى (سلافىت خودى ل سەر بن) كرى و ياكى گەرنگە ئەم ب ئەگەران بکەين، چونكە ئەو دى ل دويىماھىكى سەركەفتى دەنە مە، ئەفە ڙ رىكىت خودىنە د فى گەردۈونىدا، وەك كىيمىايىيە د ژيانا مەدا، ئەگەر مە ئۆكسجين (O) كەر دەل ھىدرۆجىنى (H_2) دى بىتە ئاف (H₂O)، ھەروەسا پىشكەفتى د ژيانىدا ھاوکىشەكە چەند پېكھاتىيەك يىيت ھەين، ئەگەر ئەف ھاوکىشە دورىست بولۇ ئەفە ئەنجامىت وي مسوگەر بولۇن.

● سەربۇرا ئەلانى

پاشتى شەرى جىھانىي دووئى گەلى ئەلانى ھەست ب بى ئۇمىيىدەكا دژوار و مەزن كر ڙ ئەگەرى شەستنا وەلاتى وان پاشتى شەرى و ئىخسىركرنا (5) مiliونا ڙ خەلکى وي و ږبلى ئەۋىت

مرين و پەكەفتى بۇوين، ھەرودسا ژ بن چۆنامىنى (90%) ۋە خانى و ئاڭاھىيىت وى، و نەمانا پىيىدەقىيىت سەرەتكى و تىيىچۈنە سىستەمى ئاڭ و سۆلىنى.

ئەلمانيا كەته بىن داگىركرىن ئەمرىكا و ئىنگلەزى و فەرەنسا و روسىيە، و هاتە لېڭەكىن بۇ چار پارچا ل سەر داگىركرى، و (15) مiliون پەنابىر ھاتنە فەگۇھاستن بۇ ئەلمانيا كو بۇ ئەگەر ئى زىدەبۇونا ئارىشىتتى وى، و ب رىزەكە مەزن ژمارا زەلاما خۆل كىمېيىدا ژ ئەگەر ئىشلىرى، و زۇربەيىا خەلکى وى بۇونە ژن و دانعەمەر و زارۇك، ئەڭ ئارىشە ھەمى سالا 1945 بۇ.

● پىيىشكەفتىنال سەرملىت ژنان

گەلى ئەلمانى ھەست ب پىيىدىيا لېڭەريانى ل چارەسەرييا ۋى ئارىشى كر و ھزرەك پەيدا بۇو دېيىزىت: ئەم بەرى نوگە سەركەفت بۇوين، و ئەم دشىيىن جارەكى دى ژى سەركەفىن.. و ئافرەت بۇون يېت ئەڭ ھزرە پەيدا كرى و ھەلگرتى و بەلاڭكىرى بەلكو پىكۇلا كارپىيىكىندا وى كرى.

ژنان دگەل زارۇكان دەست ب لېڭەريانى د ناڭ بەرمايىكادا كر و كار كر ل سەر ۋەكىندا قوتا بخانا، و دانعەمەرا دەست ب كاركىنى كر ل سەر پاقۇزكىندا جادا، و ئافرەتىن ل سەر دىيواران نېتىسى: نەمینە راوهستاي كار بىكە كا چەوا تو دشىي.. لەوا خەلکى وى ھەمى ب

كار كەتن: ئەفه يى دچىنیت، و ئەفه يى ئافا دكەت، و ئەوئى هە يى فير دكەت، و ئەوئى دى يى شوقىرىي دكەت.

سالا 1975 ئەمانيا جارەكا دى هاتە ئافاكرن، و ز ئافاھىيىت سەر و بن كرى بۇ ئافاكرن و گەشكەن و بۇو وەلاتى سىي ل سەر ئاستى جىهانى، ل كاودانىت (30) سالان ب تىنيدا ئەو زى ب رېدى و برياردان و چاندنا هيڭى و ئومىدان د دەرونناندا ل جەن خەمۆكىي و بى هيقيبۈون و تەمبەلىي، لهوا هيقيا وان دويراتى و سال كورت كرن و د ئەنجامدا ئەمانيا د ماودىيەكى كىيىدا رابۇوفە.

● سەركىيەت سەركەفتىنى

ئەو ئەگەرئى هارىكارىا فى گەلى كرى ل سەر پېشىكەفتىنى و د فى دەمى كىيىدا دوو هزر بۇون ھەر وەلاتىيەك بۇ دزىيا، ئەو ھەردۇو هزر زى ئەفه بۇون:

1- باودىيەكا ب ھىز ب بنەمايان.

2- هيقييەكا مەزن ب بەستەتكەئىنانا وان.

و ئافرەتان دەھ سالىت دەستپىيىكى كار دكىر ل سەر بەلاڭىرنا هيٺىي د دەروننادا و زەلام د ئىخسىركى بۇون د زىندانانشە و د گىيىدای ب زنجىرىت نەشيان و كرىتىكىنىيە، و ئافرەت شيان رەوشان گەلى خۇ بلند بىكەن د سالىت كارى يىيت دەستپىيىكىدا، لهوا ئەمانيا سالا (1954) جاما جىهانى ب دەست خۆفە ئىينا ئانكۇ پشتى نەھ

سالان ژ كارەساتى.. ئەو ژى ژ ئەگەر ئەنلىكىدە بىوو چونكە تىما ئەمانى دەپىيا ب سەركەفتىن خۇ دەپى بەرىكانىيىدا ھىېنى و ئۆمىدىان د دەرەونى گەلە خۇدا بچىنىت، و دەپىيا گەلە فىير بكمەن كۆ سەركەفتىن و پېشىكەفتىن يىاب ساناهىيە ب دەست وانقە بېت و دەمر بوارەكىدا، و ئەو وەك نموونەك ژ چاۋلىكىن و دويىچۈنى د سەركەفتىننىدا.. ئافرەت شيان بىيەنەدانى ب دەنە پاش، و قوتابى شيان تەمبەلى و نەزىرەكىي د خواندىنىدا فەرەقىن، بەلكو ھەڤرکىيا وەختى دەپىرلىكىن و خواندىنىدا.

● ئاڭاڭىزىت تەكىنلۈچى

دەمى داگىر كەر رابووين ب فەگۇھاستنا ئان كارگەھىيت ئەمانى بۇ وەلاتىت خۇ وەك پارچەك پېش قەرزىت خۇفە، وى دەمى گەلەن ئەمانى سالا (1950) رابوو ب دوبارە ئاڭاڭىزىت ئان كارگەها و ب ئىيىانا پىنج مiliون كريكارا ژ گەلەك وەلاتان بۇ ھارىكاريكتىرا گەلەن ئەمانى ژبۇ ئاڭاڭىزىت تەكىنلۈچىيى.. و ئەمانىدا دەست ب داناندا بەايەكى بۇ كاركىنى كەر كەر كەر بەايە رامانىت رەزدى و رېكخىستن و گرنگىدان ب دەمى ل سەر ملىت خۇ ھەلدگىرىت و ئەمە رامانە د ناڭ خەلکىدا بەلاڭىن.

شارەزايىت كارى دەست ب فىيرلىكىن و چاۋلىكىن و مەزاختىن ل سەر گەنچان كەر، و وەزىر ئابورى يى ئەمانى پەيىھەكا ب ناڭ و دەنگ

ههبوو: دى ج کار كە بۇ ئابورى ئەمانيا؟ وى ب ۋى ئاخفتى دەپى رېكى بىدەتە خەلکى خۇ ژبۇ كاركرنى بىيى دەستوييردان و ل سەر گرانكىن. هەتا ل دويماھىي ئەمانيا شىا ب سەر وان وەلاتان بکەفيت ئەھۋىت ئەو داگىركى.

• ئەم ل ھىقىيا چ ماينه..!!

و مە - موسىلمانا - رىبازا قورئانى يَا هەى، باشتىن رىباز ل سەر روبي ئەردى، فيّجا پا ج ژ مە كىيمە بۇ سەركەفتىنـ؟! ج يىـ ژ مە كىيمە ژ دەرامەتى؟! مە ب بەرفەھى يىتتەن گەنج و داھاتىيەت متاي، و مە يَا هەى شارستانى ھندەكىت دى بۇ خۇ ژى بىر و سەركەفتەن ب خىرا شارستانىيەتا مە!! بەلكو مە باشتىن رابەر د مىزۇوېيدا يىـ پىغەمبەرى خودى (سلافيت خودى ل سەر بن) و هەۋالىيەت وى.

ئەو ھاوکىشا مە دەفيت ساخ بکەينەفە ئەو ژى ھىقيبۇون و دگەلدا ئىماندارى ل ژىر رىبازا خودى و نموونىت پىغەمبەرى (سلافيت خودى ل سەر بن) و چاڭلىيەرنى سەحابىا، ئەفە ھەمى ل دويماھىي دى كەساتىيەكى دەته مە كو ھەمى ئەگەرېت سەركەفتەن و پىشکەفتى دگەلدا بن.

— ئاڭاڭەرىت ئىانى —
• سەربۇرا يابانى •

يابان ژ شەرى دەركەفت و ب تمامى يا پويىج بۇوى، و ب تمامى
يا داگىركرى، و پويىج بۇونا وى ژ يائەمانىا خرابىز و ب زەممەتىز
بۇو، ئەو ژى ژ ئەگەر ئەندازىندا وى ب دوو بومبىت ئەتۆمى، كو
ئەڭ ھەردۇو بومبە بۇونە ئەگەر ئەندازىندا دەنمەكى كورتدا، و پويىج بۇونا ئەردى، و خرابىرنا بازىران، و
كىيىتكىندا گيانداران.

پېشەفتىندا وان ب هزرەكى د بىر و باودەرىت وان يېت بوزىياتىيەدا
دەست پى كر، ئەو ژى: ئەگەر تە بقىيەت تو بوزاي ژ خۇ رازى بکەى
پېدەفييە تو كار بکەى و رىزى ل كارى بگىرى. دەست ب كارى كر و
ب خۆماندىكىرنەكا بى تخويىب ب شەف و رۆز، و حۆكمەتا وان
دەست پى كر ب فرييىكىندا هەندەك شاندىت قوتابىيان بۇ دەرفە دا
فييىرى چەوانىيا لىكدان و دورستىرن و شۆلكرنا موهلىدا بىن.. و
قوتابى بۇ دكتورايى د خواند و هيقييەت وى ھەمى ئەون ئەو
فييىرى تەكىنلۈچىيا پىشەسازى بېيت دا خزمەتا وەلاتى خۇ بکەت.
رۆزەكى ژ رۆزان ل دەمى سەرۆكى يابانى د بەر جەننى فېرىبۇونا
گەنجەكى بۇ لىكدان و دورستىرن و شۆلكرنا موهلىدارا بۇرى،
سەرۆكى گوھ ل دەنگى شۆلكرنا موهلىدەكى بۇو، ئىنا كرە كەنى و
گۆت: نوكە سەمفونىيا يابانى دەست ب لىيدانى دكەت.

و مە مۇسلمانا قورئان يا ھەى کو سەد جارا باشتە ژ رىيىمايىت بوزاي، و مە بىر و باودرىت دورست يىت ھەين، ۋېچىغا پا بۆچى ئەم في ناكەينە كار و ھەبۈون و ھىزَا خۇ پى بدەستقە بىنин؟!

● قۇناغىيت پېشىكەفتى

رۆزىناما يابانى دەست ب بەلاڭىرنا ھىقى و ئومىدان د دەرۋوناندا كر، و گەلى يابانى دا ئاهەنگا گىرىت ب هاتنا ھەر قوتابىيەكى ژ دەرقەي وەلاتى پشتى خواندىندا خۇ ب دويماهى دئينا و دهاته زانىن كو ئەف قوتابىيە زىدەبۈونەكە ل سەر ھىزَا وان، چونكە ئەو حەزەكە ھەر دەم بەرھەۋ و كاركەرە، و كارەكە شارستانىيەتى دى دورست كەت، و وەستىيانەكە دى كارگەها دانىت. سالا (1952) ئابۇرى يابانى سفر بۇو، و سالا (1970) داھاتىي يابانى (3.7) بليون دۆلار بۇون، و سالا (1991) سەرجەمى داھاتىي يابانى گەھشته (336) بليون دۆلاران.. ھەوه دىت پېنگاڭىيت وەرارى و قۇناغىيت پېشىكەفتى؟ ل پشت ۋى ھەمىي باودرىيەكا دژوار و ھىفييەكا مەزن و رېزدى ل سەر كاركىنى يا ھەى..

ئەفەيە ھاوکىشا سەركەفتى و ب دەستقە ئىنانا ھىقيان، ئەرى پا دى بۇ خۇ زانىن..؟

● سەربۇرا پېغەمبەرى (سلافىت خودى ل سەر بن)

و ئەوا پېغەمبەرى (سلافىت خودى ل سەر بن) كىرى مەزنلىقىن
سەربۇرە د مىزۈوبىيىدا، چونكە ئەو بۇ ئەردى ھەمىيّ بۇو و ل
ھەمىي بواران.. ئەگەر ھندەك د ئابۇرىدا سەركەفن بلا بزانى
ئىسلام د سياست و ئابۇرى و جڭاڭى و د ھەمىي بواراندا سەركەفت.
پېغەمبەرى (سلافىت خودى ل سەر بن) دەست پىّ كر و ب تىنى ل
دەمەكى پر تارياتى، ب تىنى و نە چو دەولەت ھەبۈون و نە چو
سيستەم، و جڭاڭى وى دەمى يىّ پىك ھاتى بwoo ڙ عەشىرەتىت
ژىڭىھەبۈسى و خودان شەرىت بنېرىت كۈزەك كو دگەھشتىنە (30)
يان (40) سالان ڙ بەر ھندەك ئەگەرىت نەھەڙى، و پەرسىنا بەر
و بتا دىك نەك پەرسىنا خودى، و ڙن يا رەزىل كرى بۇو، و
زارۆكىت كچك دا ب ساخى ھىنە بىنائىخىن، ھەروھسا مشەبۈونا
ۋەخوارنا مەھىيّ و بەربەلا قبۇونا زنا و دiziيّ و گەلەكىت دى ڙ
كارىت كرىت.

● بىست و پىنج سالان ب تىنى

ب پېغەمبەرى (سلافىت خودى ل سەر بن) رۇناھىيى دەست ب
بەرزەكىندا تارياتىيى كر و شىا جىهانى ب بىست و پىنج سالان
بگوھۆرىت، د ۋى ماوهى ب تىنيدا ھىزا ئىسلامى كارتىيىكىن ل سەر
جىهانى كر و ب دەھان نەتەوە موسىلمان بۈون و بەرەف

ئیسلامیقە هاتن و خو فیرى زمانى عەرەبى كر ژبۇ رازىكىنا خودى، و موسىلمان ب فى دينىقە هاتنە گرىدان، گرىدانەكا ژيان و دەرەونى وان پر كر، و رېز و قەدر بۇ ژنى هاتە ۋەگەراندىن د ناف رېزىت موسىلماناندا، ئىكەم موسىلمان ژن بۇو، و ئىكەم شەھىد ژن بۇو، و پېغەمبەرى (سلافىت خودى ل سەر بن) دەست ب چاندىنەن ھېلىشى و ئومىدان د دەرەونى واندا كر كو دى خودى فى دىنى ب سەر ئىخىت، و دى ئەڭ دىنە گەھىتە ھەر جەھەكى شەف و رۆز دەھىن.

● يَا سِيِّدِ مَسْوَّگَهِ رَه

كەسەك ھەبوو دگۇتنى (عەدى كورى حاتەمى) ژ مەزنىت عەرەبان بۇو، پېغەمبەرى (سلافىت خودى ل سەر بن) داخواز كر بۇ ئىسلامى بەلى داخوازا وي ب جە نەئىنا، ئىنا پېغەمبەرى (سلافىت خودى ل سەر بن) گۇتى: ئەز د زانم ئە و چ ئەگەرە رى نادەته تە موسىلمان بىي، عەدى گۇتى: و ئە و چ ئەگەرە؟ پېغەمبەرى (سلافىت خودى ل سەر بن) گۇتى: تو دېيىزى ئەم لاواز و ھەزارىن و دىرسىن، ب خودى ئەي عەدى دى رۆزدەك ھىت پارە بىتە دان و كەس نەبىت و درگرىت، و دى خزىنېت كىسرای ب دەستىت مە ھىنە ۋەكىن، و دى ژن ب تى ژ بازىرە (حىرە) ھەتا (كەعبى) دەركەفيت دا تەواف بىكت و ژ چو ناترسىت خودى تى نەبىت. ھۆسايە چاندىنەن ھېليا د دەرەوناندا، عەدى دېيىزىت: من باوهەرى ب پېغەمبەرى (سلافىت خودى ل سەر بن) ئىنا ژبەر ھەستكىنا من ب

راستگۇبىيا وي و ھىزَا ئاخفتنا وي، و ب خودى پېغەمبەر (سلافىت خودى ل سەر بن) چۆ بەر دلۇقانىا خودى و من ب چاھىت خۇ دىت كا چەوا وەلاتى كىسرای هاتە ۋەكىن، و كا چەوا خزىنىيت وي ز قەسرا وي هاتنە دەرىخىستن، و ئەز يى ل ھىفيا يى سىي كو پارە بىتە دان و كەس نەبىت وەرگرىت.

● چىسىكىت قەكىن و ھىقىي

ل شەرى ئەحزاب سەحابى تۈوشى ترس و نەرەحەتىي بوون ژ كۆمەبۇونا گرۇپىت ل دۇر وان خرفەبۈون، و دەمى دەست ب كۆلانا خەندەكى كرى ل جەھەكى بەرەكى مەزن كەتە د رىكا كۆلانىيدا و كەس نەشىا بشكىنىت، ئىنا چۈنە دويىف پېغەمبەرى (سلافىت خودى ل سەر بن) دا چارەكى بۇ فى بەرى بۈويە رىگر د كۆلانا خەندەكىيدا و ئەو ب خۇ يى د كاودانەكى بەرتەنگدا، ئىنا پېغەمبەر (سلافىت خودى ل سەر بن) هات و دەست ھافىتە (مرجى) و دانا بەرى، چىسىك ژى پەشىن، پېغەمبەرى (سلافىت خودى ل سەر بن) تەكىير كرن و گۇت: ((وەلاتى فارسا هاتە ۋەكىن)) - سەحكە پېغەمبەرى (سلافىت خودى ل سەر بن) يى د فى كاودانىدا ھىفى و ئومىيىدا د دەرۋونىت تىرسناكدا دچىنىت - يى دووئى ژى ليىدا چىسىك ژى چۈن و تەكىير كرن و گۇت: ((رووم هاتە ۋەكىن)), يى سىي ژى ليىدا تەكىير كرن و گۇت: ((سەنعا هاتە ۋەكىن)) بوخارى يى ۋەگىرای.

سەحابى خۇراڭر بۇون و حەزەكا پويلايى ھەبۇو.. وەك (سومەيا كچا خەياتى) دەيكا عەمارى كورى ياسرى، ل بەر سىنگى زۇرداريا ئەبو جەھلى راوهستىا و ئەمە يى وى ئەشكەنجه دەدت دا كافر بېيت، بەلنى نەشىا خۇراڭرتنا وى بشكىنيت ئينا ئەبو جەھلى رومەك ھەلگرت و دانايى و شەھيد بۇو، ھەروەسا (بىلالى كورى رەباھى) ڙى وەك وى، و خەنسا ئەوا ھەرچار كورىت وى د شەرى قادسىيەدا شەھيد بۇوين، گۆتى: حەمد بۇ خودى ئەف كەرمە دگەل من كى د رىكا ويدا شەھيد بۇوين، ڙ خودى دخوازم من دگەل وان كۆم بىكتەفە ل ڙىئر دلوقانىا خۇ.

● ڙنه خوشىا بەرهف خوشىا

گەشىپىنى و رېدى و حەزا ئىسلامى ئەم بۇون ئەم روشتىيەت ئەف مەزىنە سەحابىيە دورستىكىن، بىگەر ڙ زانايىت زەلام و ئافرەت، موجاهىيەت زەلام و ئافرەتىيەت پەروەردەكەرىت زەلاما، ئەم بۇون ئەۋىت ڙ برسادا بەر ب زكى خۇفە گرىيادىن، و وان كار دىكىر ب هەمى ھىممەت و چەلەنگى و شيان و گرنگىدان ب دەمى.. ھەتا خەپەر ھاتىيە ۋەكىن و دەرامەت مشە بۇوى، و موسىلمان ل ھەمى جەھان سەركەفتىن، و خۇشى و شادى ھەمى جەھىت وەلاتى گرتى.. و راست بۇ دەما خودى گۆتى: ﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمَلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلَفَهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَمْ يَكُنْ لَّهُمْ ذِيَّا لَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا﴾

يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا ﴿النور: ٥٥﴾ ئانکو: خودى پەيمان يَا دايە وان ئەھۋىت ژەھەد باوھرى ئىنایىن و كار و كريارىت قەنج كرین كول جەن هندەكىت دى ئاكنجى بكمەت هەروەكى يېتت بەرى وان - ئىسرائيلى - ل جەن هندەكىت دىز ئاكنجى كرین و دىنى وان ئەھۋى خودى بۇ وان هەلبازارتى دى سەرفەراز و بنەجە كەت و دى ترسا وان گوھۇرىت و كەته تەناھى و ئىيمناھى - چونكى - پەرسىتنا من دكەن و چو هەۋپىشكان بۇ من چى ناكەن.

● ل دين و دنيا

ستويينىت شارستانىيەتا ئىسلامى ل سەر زانستىت شەريعەتى و ئائىنى و زانستىت دنیايى هاتنه دانان وەك بىركارى و پزىشکى و ئەندازىيارى، و پەرتۆكخانا بەغدا گەش بۇو ب ھەمى جۆرىت پەرتۆكىت زانستى، هەتا سەرجەمە وان گەھشتىيە (2) مiliون بەرگان.

زانايىت ئىسلامى بۇون ئىكەمین كەسىت دياركرين كو ئەرد يىن گرۇفرە، و ئەو بۇون ئىكەمین كەسىت ناشتەگەريا بەلاعىما كرى، و هەتا نوکە پەيكەرى نوژدارى موسىلمان (ئىبن سينا) يىن ل كۈلىۋا پزىشکى ل پاريس دانايىه، ئەو كۈلىۋا ل سەر پەرتۆكا وي هاتىيە دانان: (القانون في الطلب)، و زانايىت ئىسلامى بۇون ئىكەمینىت ژمارە سفر پەيدا كرى و پى ژمارە ژى پىش ئىخستىن، و ھەر ئەو بۇون يېت ژمارىت كەرتى ديار كرین، هەتا موسىلمان گەھشتىنە گوپىتكا ئىعجازا زانستى د ھەمى لاياندا.

ئەفە ھەمى ب باوھرىيەكا دژوار و ب ھىفى و كاركرنەكا بەرددوام..

ناقھەرۆك

رامانا ئافاکەرنا ژیانى

5.....	ھشیارکرنا گەنجان و فەزینکرنا وەلاتى
6.....	خەونا بچویك و ژیوارى مەزن
12.....	نەخشىت شەركەر...!!
12.....	خزينا تە ياد تە ب خۆدا
17.....	زمارىت ب مەترسىنە..!!

چەوا دى ئىسلامى گەھىن..؟

22.....	ئەقەھىي ئىسلام
24.....	كىمبۇونەكا نەتمام..!!
29.....	ئەرى تو ئىسلامى دكەيە د ناۋىھەرا ھەردۇو بەرىت دستارىرا..!؟
34.....	ئايەتەكى زانايەك دورستىكىر..!!
37.....	زانىتى دورستىرنَا ئوممەتا
38.....	جۇرىت ھەفرىكىي

سەربۈرۈت سەركەفتى

40.....	سەربۈرَا ئەلمانى
41.....	پېشكەفتىنال سەر ملىت ژنان
45.....	سەربۈرَا يابانى
47.....	سەربۈرَا پېغەمبەرى (سلاڤىت خودى ل سەر بن)
49.....	چىرسىكىت ۋەكىن و ھىيچىي
50.....	ڙ نەخۇشىا بەرەف خۇشىا
51	ل دين و دنيا